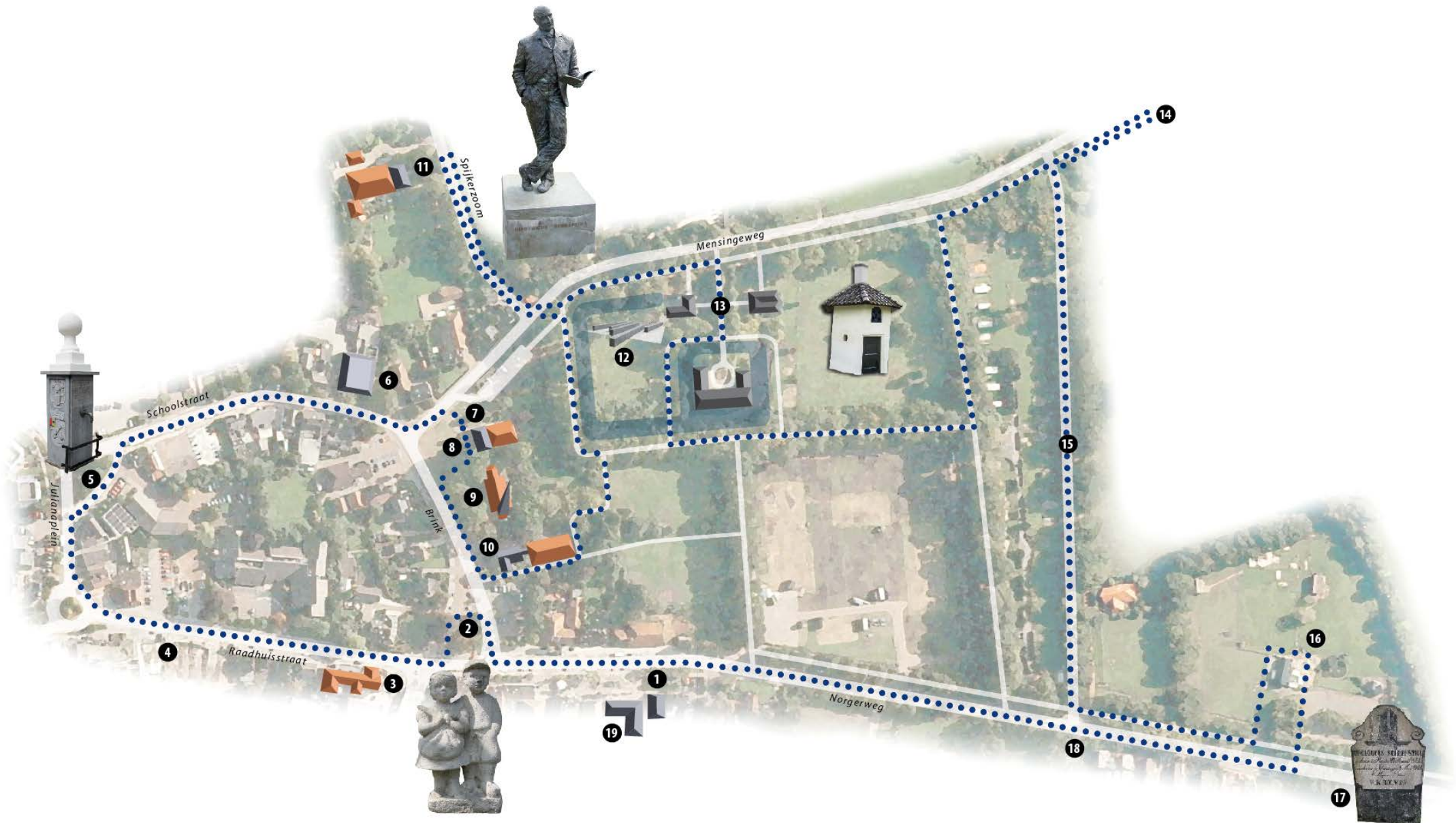

Ot en Sien

wandelroute

1. Museum Kinderwereld

In dit eerste historische pand ('Pietershuis') op de wandelroute is museum Kinderwereld gevestigd. Het museum beschikt over een unieke verzameling oud en antiek speelgoed.

2. Beeld Ot en Sien

Het beeld is in 1969 gemaakt door Suze Bosschma-Berkhout.

3. Wapen van Drenthe

Het Wapen van Drenthe is een hotel met een rijke traditie.

4. Geboortehuis Scheepstra

De ouders van Hindericus hadden een kruidenierswinkel en oefenden daarnaast een bescheiden boerenbedrijf uit.

5. Pomp

De pomp is een aandenken aan de evacués uit Velden (Limburg) die tijdens de oorlog in Roden een toevluchtoord vonden voor het oorlogsgeweld. Uit dankbaarheid voor de genoten huisvesting werd dit monument aan de bevolking van Roden geschonken.

6. Scheepstraschool

In deze school ontvingen een eeuw lang verschillende generaties kinderen basisonderwijs. In deze school is het Scheepstra Kabinet gevestigd met een eigentijdse expositie over het leven en gedachtengoed van Hindericus Scheepstra. Hier is de ontwikkeling te zien van het leesonderwijs in Nederland, vanaf de boekjes van Ot en Sien tot de nieuwste digitale leermethodes.

7. Beeld Scheepstra

Het beeld is ontworpen door een nazaat van Scheepstra, kunstenares Kiki Meyer, en werd op 17 mei 2002 onthuld door twee van zijn achterkleinkinderen.

8. Voormalige winkel en café Scheepstra

Het pand op de Schoolbrink wordt sinds 1865 bewoond door de familie Scheepstra.

9. Catharinakerk

De Catharinakerk is in Drenthe de enige driebeukige kerk. In de jaren tachtig van de vorige eeuw kreeg het rijksmonument haar huidige naam, ontleend aan de heilige Catharina van Alexandrië. De bewoners van de Mensinge hadden lange tijd daarvoor al het altaar aan deze heilige gewijd.

10. De Winsingh Hof

Van oorsprong een koopmanshuis ontleent zijn naam aan de familie Winsingh, die het pand twee eeuwen lang heeft bewoond. Tegenwoordig is er een theater en restaurant in gevestigd.

11. De Spijker

De Spijker heeft eeuwenlang een voornamenplaats ingenomen in het Roder dorpsleven. Het was oorspronkelijk bedoeld als opslagplaats voor de natura-pacht voor Huize Mensinge. 'Spijker' is afgeleid van het Latijnse woord 'spicarium', wat opslagplaats voor graan ('spicae') betekent.

12. Gedenkteken Vasalis

In de tuin van het Mensinge-complex is op 13 februari 2009 op de honderdste verjaardag van dichteres Vasalis een interactief gedenkteken onthuld. De ontwerper is Erick de Lyon uit Amsterdam.

13. Mensinge-complex

Havezate of landgoed Mensinge is een rijksmonument. Het is zeker al zes eeuwen oud en heeft een belangrijke stempel gedrukt op de historie van Roden. Het koetshuis is nu in gebruik als expositieruimte. In de portierswoning is restaurant-brasserie 'Cuisinerie Mensinge' gevestigd.

14. Dikke boom

De Dikke Boom wordt genoemd in de kinderboekenreeks 'Buurkinderen' van Scheepstra en Lighthart, bij de avonturen van hoofdpersonen Wouter, Geert en Aaltje.

15. Windgat

Hindericus Scheepstra zwierf graag door de Roder bossen en liep dan door het Windgat richting Lieveren.

16. Kinderboerderij

Met theehuis, terras en speeltuin.

17. Graf Scheepstra

Op de begraafplaats ligt het graf van Hindericus Scheepstra (na ingang rechtsaf, daarna meteen links en rechtdoor langs de heg).

18. Smederij

Aan de Norgeweg, tegenover het Windgat, stond een smederij met een café. Het café heette 'De leste Stuver'.

19. Onder de Linden

Hotel-restaurantzalencentrum 'Onder de Linden' is al vanouds een onmisbare horecagelegenheid in Roden. Vroeger kwamen hier de jagers bijeen en sinds jaar en dag is het de stamkroeg van de Roder voetbalvereniging.

- 1** De stichting Nederlands **Museum Kinderwereld** bestaat sinds 1970 en beschikt over een unieke verzameling Speelgoed uit de periode eind 1700 tot 1950. Naast deze vaste expositie is er ieder jaar een thematische tentoonstelling. Op de buitenplaats van het museum kunnen de kinderen heerlijk spelen, met speelgoed uit de tijd van Ot en Sien.
Eind negentiende eeuw is het pand, nu rijksmonument, gebouwd door een van de eerste notarissen van Roden, notaris Ebbing-Wubben. Na de notaris werd het huis bewoond door huisarts Pieters, waardoor het bekend stond als 'Pietershuis'.
- 2** **Ot en Sien** zijn de hoofdpersonen uit de vier boekjes uit de serie 'Nog bij moeder', geschreven door de in Roden geboren onderwijzer Hindericus Scheepstra en de Haagse pedagoog Jan Ligthart. Al na hun eerste ontmoeting in het einde van de negentiende eeuw groeide een diepe vriendschap tussen Scheepstra en Ligthart. Ze deelden hun ideeën over de aanpak van het onderwijs en benadering van het kind: het onderwijs moest aanschouwelijk zijn en aansluiten bij de belevingswereld van het kind. Samen schreven zij de kinderboekenseries 'Pim en Mien', 'Nog bij moeder', 'Buurkinderen', 'Dicht bij huis' en 'De wereld in'. Cornelis Jetses tekende de illustraties bij al deze boekjes.
- 3** **Het Wapen van Drenthe** was vroeger deftiger dan de andere cafés in Roden. Nederlandse artiesten overnachtten hier op doorreis. Van oorsprong was het een boerderij met een café. Tot aan 1902 was aan de Raadhuisstraatzijde een raadskamer ofwel gemeentehuis gevestigd. Aan de zijmuur hing een mededelingenkast. Op 1 juni 1928 brandde de grote schuur met doorrit af. De voorbehuizing met café en hotel bleef behouden, daarna is echter toch voor nieuwbouw gekozen. In 1965 namen Hinderikus de Vries (Abb'm Rieks) en Roelie Rijks het hotelbedrijf over. Zij hadden eerder een café aan de Heerestraat.
- 4** **Hindericus Scheepstra** (1859-1913) is geboren in de toenmalige Groningerstraat schuin tegenover het huidige gemeentehuis, als jongste kind van Hendrik Scheepstra en Janna Roeters. Het gezin bestond toen al uit vijf jongens en twee meisjes. Op aanraden van het toenmalige schoolhoofd ging Hindericus naar de Rijkskweekschool in Groningen. Tijdens zijn loopbaan ontwikkelde hij zich van (hulp)onderwijzer en hoofdonderwijzer tot leraar Nederlands op de Rijkskweekschool in Groningen. Hij is bekend geworden als schrijver van kinderboeken en ontwerper van leermiddelen.
- 5** **De pomp** is een aandenken aan de tweede wereldoorlog. Van 16 januari tot 1 juni 1945 gebood de gemeente iedere Rodenaar die woonruimte over had, evacuéés op te nemen. Uit dankbaarheid voor de genoten huisvesting werd dit monument aan de bevolking van Roden geschonken.
- 6** De **H. Scheepstraschool** is gebouwd in 1894 en deed tot 1994 dienst als lagere school, later basisschool. Het eerste hoofd der school, Tale Zondag, was tevens koster en woonde in de kosterwoning rechts van de school. Na zijn pensionering werd in 1915 links van de school een nieuwe meesterswoning gebouwd. De school, de kosterwoning en de meesterswoning zijn rijksmonumenten.
- 7** Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de H. Scheepstraschool is een **beeld van Hindericus Scheepstra** gemaakt. Het beeld is vlak naast het vroegere winkel-cafépand Scheepstra geplaatst, waar Hindericus vroeger vaak bij zijn oudste broer Tjerk en later bij zijn neef Hindrik Scheepstra logeerde.
- 8** Tjerk Scheepstra, de oudste broer van Hindericus, en Geertruida Berends begonnen hier in 1865 een houthandel, **café en winkel**. Het bedrijf werd later voortgezet door hun zoon Tjerk Hindrik en echtgenote Jantien Douwes. Zij dreven de houthandel nog tot 1920. Jan Scheepstra, een van de negen kinderen, zette vanaf 1922 samen met zijn vrouw Jantje Holman café en winkel voort. In Roden is het huis nog bekend als winkel en café 'Tjerk Jan' Scheepstra.
- 9** In het midden van de dertiende eeuw werden in opdracht van de Bisschop van Utrecht in Noordenveld kerken gebouwd in Romano-Gotische bouwstijl, naar voorbeeld van het klooster van Aduard. De **Catharinakerk** in Roden werd net als de andere kerken van oorsprong gebruikt door rooms-katholieken. Na de reformatie van 1598 namen de protestanten het gebouw over. De doopvont dateert uit de dertiende eeuw en is daarmee het oudste onderdeel van de kerk. Het koor stamt uit de vijftiende eeuw en is in opdracht van de bewoners van de Mensinge gebouwd.
- 10** Theater/restaurant **De Winsinghhof** is van oorsprong een koopmanshuis en behoorde meerdere generaties toe aan de familie Winsingh. Het ontleent zijn naam aan de familie Winsingh, die het pand twee eeuwen lang heeft bewoond. Het oudste gedeelte is van 1672. In 1959 heeft de familie het huis voor de symbolische som van een gulden aan de gemeente verkocht, op voorwaarde dat het binnen vijf jaar zou worden gerestaureerd.
- 11** **De Spijker** is een rijksmonument en staat aan een met eikenbomen beplante laan die aan de vroegere functie van oprijlaan herinnert. De gracht om het terrein van de Spijker werd in de negentiende eeuw gedempt. Er werd toen een schuur aan het woonhuis gebouwd. Na verschillende eigenaren koopt Steven Winsingh, schulte van Roden en Roderwolde van 1796 tot 1810, de Spijker van de oude schulte H. Alingh. Het huis had toen al de functie van 'schulthuis' gekregen.
- 12** **M. Vasalis** is een pseudoniem voor Margaretha Droogleever Fortuyn-Leenmans. Vasalis was dichteres en psychiater en woonde tot haar dood op 16 oktober 1998 in Roden. Haar werk is veelvuldig bekroond, onder meer met de Constantijn Huygensprijs in 1974 en de P.C. Hooft-prijs in 1982.

- 13** Van oudsher bestond het **landgoed Mensinge** uit de havezate met bijgebouwen, bossen en veengebieden. In 1485 kwam het in bezit van de adellijke familie Van Ewsum die er tot 1720 woonde. Familie Ellents zwaaide de scepter van 1764 - 1818, waarna het landgoed in bezit kwam van de familie Kymmel, tevens de laatste bewoners. In de tuin van het Mensinge-complex ziet u nog een bijzonder gebouwtje van het landgoed: de Duiventil.
- 14** Halverwege Roden en Lieveren staat een eeuwenoude boom, die in de volksmond de **'Dikke Boom'** wordt genoemd. Deze prachtige oude eik heeft een omvang van bijna zes meter. De eikenboom stamt uit het ongeveer 200 soorten tellende geslacht van Quercus. Deze bomen leveren zeer duurzaam hout (zinnebeeld van kracht). Waarschijnlijk zijn onder deze reuzeneik door vele jonggeliefden afspraken gemaakt.
- 15** De vier boekjes 'Buurkinderen' spelen zich af in het **Windgat**, een zandpad tussen de Norgerweg en Mensingheweg. In deze boekjes kun je de voorliefde van Hindericus Scheepstra voor de natuur terug vinden. De hoofdpersonen in 'Buurkinderen' waren Hiltje, Jan en Grietje Dijk. Verder kwamen Geert, Wouter (die op krukken liep) en Aaltje Smit er in voor. Het is zeer waarschijnlijk dat Hindericus Scheepstra namen van kinderen uit het dorp en de familie gebruikte. De namen Trui en Grietje kwamen in de familie veel voor en de familie Smit woonde in de smederij tegenover het Windgat. De camping bij het Windgat is vernoemd naar Ot en Sien.
- 16** De **kinderboerderij** ligt op de historische plek waar de kinderen uit de serie 'Buurkinderen' speelden. Kinderen kunnen hier met de dieren spelend ontdekken en leren, zoals Ligthart en Scheepstra dat beoogden. De kinderboerderij is eigendom van de Vereniging voor Volksvermaken Roden.
- 17** Tegenover de Kinderboerderij ligt de begraafplaats met het **graf van Hindericus Scheepstra** en zijn vrouw Willemien Houwen.
- 18** Aan de Norgerweg had Philippus Johannes Smit, met zijn zoons Harm en Libbertus, een **smederij** met een café. Bertus, op de foto achter de 'wipkar', was tevens grafdelver. Hij vervoerde de overledenen in zijn kar naar het kerkhof even verderop aan de Norgerweg. Bij het kerkhof was een hoge heg. Een overledene kwam, zoals ze in het dorp zeiden, 'achter de heeg van Bertus'.
- 19** **Onder de Linden** was in de achttiende eeuw het etablissement van Eite Samuels, daarna van Petrus Busscher, die het overdroeg aan zoon Jan. Daarna kwam het pand achtereenvolgens in handen van Johannes Kalfsbeek en zijn dochter Griet Kalfsbeek. Griet heeft de horecagelegenheid lange tijd samen met haar man Piet de Boer bestierd, waardoor het in de volksmond nog steeds bekend staat als 'Piet en Griet'.

De Brink is van oudsher de belangrijkste plek in een Drents dorp. Op deze plek vonden volksfeesten en kermissen plaats en in Roden natuurlijk ook de Rodermarkt. Ook vond je er de kerk, cafés, school en boerderijen. Kortom, het hele dorpsleven speelde zich op en rond de Brink af.

In het kader van het Culturele Masterplan Brink Roden 2009 werken culturele instellingen samen voor het behoud van het culturele erfgoed van Roden. De Historische Vereniging Roon en de Stichting De Oude Scheepstraschool besloten in verband met Oktobermaand Kindermaand 2009 een wandeling rond de Brink te ontwikkelen. In dat jaar was het 105 jaren geleden dat de boekjes van Ot en Sien het levenslicht zagen en is het tevens 150 jaar geleden dat Hindericus Scheepstra in Roden werd geboren.

Hindericus Scheepstra creëerde samen met Jan Ligthart en Cornelis Jetses het beroemde tweetal Ot en Sien. Daarom zult u op de Brink een beeld van Ot en Sien en een beeld van Hindericus Scheepstra tegenkomen.

De wandeling is ongeveer een kilometer lang en is uitgezet in de kom van het dorp. Met het uitstapje naar de Dikke Boom erbij is de wandeling drie kilometer lang.

We hopen dat u de diverse bezienswaardigheden nu of in de toekomst zult bezoeken en daardoor de schoonheid van dit mooie brinkdorp nog meer zult waarderen. Wij wensen u veel plezier met de Ot en Sien wandeling rond De Brink.

A. Folkerts-Kalfsbeek

Stichting De Oude Scheepstraschool